

A magyarországi hódoltság és hódoltsági peremvidék kataszteri iratainak (tapu defter) feldolgozása

Záró szakmai beszámoló az OTKA K 108919 kutatási projektről

A projekt

A 2013-ban eredetileg négy évre (2014–2017) tervezett, utóbb egy évvel meghosszabbított OTKA támogatású projekt alapvető célkitűzése a Magyarország területére vonatkozó 16–17. századi oszmán jövedelem- és birtokgazdálkodási iratok (mufasszal-defterek, tímár-defterek, tímár rúznámcsedefterek, dzsizje-defterek) feltárása, összegyűjtése, kutathatóvá tétele, a komparatív vizsgálatok elősegítése és célzott alapkutatásokkal a korszak alapkérdéseinek megválaszolása, valamint térképi megjelenítése volt. Vállaltuk, hogy a célok érdekében kísérleti jelleggel négy mintaszandzsákra (hatvani, füleki, mohácsi/pécsi, szigetvári) korlátozva, de korlátlan jövőbeni bővítési lehetőséggel felépítünk egy, az összes török kori kataszteri anyag befogadására alkalmas relációs adatbázist és az adatok vizualizálását biztosító, hozzá kapcsolódó térinformatikai adatbázist, amelyek további alapkutatásokat szolgálhatnak.

A projektben négy senior kutató Sz. Simon Éva, az MNL OL főlevéltárosa (projektvezető), Hegyi Klára, az MTA BTK TTI kutató professor emeritusa (szakmai vezető), Demeter Gábor és Sudár Balázs, az MTA BTK TTI tudományos főmunkatársai vettek részt. A személyi állományban az 5 év során változás nem történt.

A pályázatban igényelt és elnyert összegből kutatási infrastruktúraként 4 laptop, 3 nagyméretű monitor, nyomtató és szkennel, valamint a térinformatikai adatbázist megjelenítő TatukGIS szoftver állt rendelkezésére. A támogatási összeg túlnyomó részét egy relációs és egy térinformatikai adatbázis kifejlesztésére, fenntartására, térképészeti szolgáltatásra, valamint hungarika-kutatásokra (másolatok díja, útiköltség) fordítottuk.

Eredményeink

Célkitűzéseink megvalósítása több lépésben történt. A projekt első évében párhuzamosan indult meg a hódoltsági jövedelem- és birtokgazdálkodás forrásainak feltárása és digitalizálása (1), a relációs adatbázis kifejlesztése (2) és a források feldolgozása (3). Csak a második évtől kezdődött meg a térinformatikai adatbázis kifejlesztése (4). Kutatásaink és elemzéseink eredményeinek publikálása (5) pedig csak kisebb részben történt meg a futamidőn belül, több mű elkészítése még folyamatban vagy megjelenés alatt van.

1. Forrásfeltárás és digitalizálás a projekt futamideje alatt mindvégig zajlott. Helyszíni kutatásokat végeztünk 5 alkalommal Törökországban a Başbakanlık Osmanlı Arşivi gyűjteményében (a) és 1 alkalommal Bulgáriában a Bolgár Nemzeti Könyvtárban (b). A nyugat-európai levéltárak iratanyagából (c) csak a projekt szűken vett témájához szükséges, Magyarországon levéltári állományban nem található dokumentumot szereztük be. A hungarikagyűjtés eredményeként Magyarországra került és a Magyar Nemzeti Levéltár számára átadott 71 744 felvétel 99%-a Törökországból származik.
  - a. A projekt időpontja a török levéltárak nyitottsága, kutathatósága szempontjából nagyon kedvező volt. Ezt kihasználva a kutatói kapacitást elsősorban oda összpontosítottuk. A döntést az Isztambulban található forrásanyag nagy mennyisége is indokolta. A Törökországban őrzött, Magyarország területére vonatkozó 16–17. századi kataszteri jellegű iratok feltárása – a levéltári állomány feldolgozottságát és segédletekkel való ellátottságát is figyelembe véve – mintegy 95%-osnak tekinthető. A digitalizálásból kimaradt néhány, állományvédelmi szempontok miatt pillanatnyilag nem másolható összeíráskötet, illetve néhány olyan forrás, amely többszöri igénylés ellenére sem vált

hozzáférhetővé. A kataszteri jellegű dokumentumokon kívül a projekt témájához szorosan kapcsolódó, a birodalom működésének vizsgálata szempontjából fontos sorozatok (műhimme és ruûs defterek) másoltatására is sor került. Összességében: 49 fond anyagában végeztünk kutatásokat.

- b. A törökországi lehetőségekkel szemben Bulgáriában a Nemzeti Könyvtár kéziratárában őrzött magyar vonatkozású források kutatása nehézségekbe ütközött. Pillanatnyilag a dokumentumokba való betekintés engedélyeztetése is körülményes, teljes defterek másoltatására pedig nincsen lehetőség. Mindössze 3 magyar vonatkozású összeírás pdf formátumú másolatát sikerült megszerezni. A források jövőbeni feltárása hosszabb kint tartózkodást igényelne.
- c. A nyugat-európai gyűjteményekben őrzött, az 1930-as évektől kezdve folyamatosan feltárt és magyar gyűjteményekben elhelyezett dokumentumok újbóli másoltatása elsősorban a jobb minőségű, olvashatóbb másolatok megszerzése érdekében lenne fontos. A meglévő anyag hiányainak pótlása (jelen projekt keretében ebből a szigetvári szandzsák 1579. évi összeírásának 288 felvétele került magyar közgyűjteménybe) pedig a hódoltság területén fekvő további szandzsákok feldolgozása esetén elkerülhetetlen lesz.

A későbbi hasznosulás szempontjából a gyűjtés két legfontosabb eredménye:

- egyrészt, megtörtént a Magyar Nemzeti Levéltár állományából hiányzó vagy pontosításra szoruló törökországi összeírások pótlása és a magyarországi oszmán birtokgazdálkodás vizsgálatának alapforrásául szolgáló tímár rúznámcsék teljes 16–17. századi sorozatának feltárása,
- másrészt, teljessé váltak az oszmanisztikai kutatások számára nélkülözhetetlen, a birodalom és benne a hazai hódoltság működésének alapforrásait jelentő másolati könyvek 16–17. századi sorozatainak másolatai, amelyek kópiáit a törökországi levéltári kutatások korlátozása miatt korábban hazánkban csak töredékekben őriztük.

2. Az összesen 1 000 000 Ft-ból megvalósított, az összegyűjtött források feldolgozását biztosító (SQL – Oracle) relációs adatbázis kifejlesztését az eredetileg tervezett külső vállalkozó helyett Záros Zsolt, a Magyar Nemzeti Levéltár programfejlesztő informatikusa végezte el nem kutatói minőségben. A váltás szakmailag indokolt volt, mivel személye lehetőséget biztosított arra, hogy az új adatbázis felülete maximálisan illeszkedjen az MNL korábban készült összeírás-adatbázisainak sémájához. A munka azonban az oszmán összeírások belső szerkezetének és adattartalmának bonyolultsága miatt a tervezettnél tovább tartott. A feltöltő felület kialakítása csak 2015-ben fejeződött be. Ezt követően is több módosításra, továbbfejlesztésre került sor, részben a térinformatikai adatbázis igényeinek megfelelő szinkronizáció érdekében, részben a jobb és gyorsabb használat biztosítása céljából. Az adatbázis tesztelése az újabb és újabb forrástípusok bevitelével egészen 2018 közepéig zajlott. Az „Oszmán összeírások” adatbázisának nyilvánossá tételére 2019. január 2-től került sor az MNL OL kutatótermeiben belső hálózaton. Ennek oka az, hogy az MNL publikus, interneten elérhető segédlet/adatbázis szolgáltatási keretrendszere jelenleg átalakítás alatt áll. 2019 második felére tervezi az intézmény annak a web 2.0-ás technológiákat is alkalmazó új keretrendszernek a bevezetését, amelybe valamennyi jelenleg is elérhető adatbázisát migrálja. Az „Oszmán összeírások” adatbázisának az azonnali interneten történő publikálása olyan feladatok elvégzését jelentette volna az intézmény számára, amely a néhány hónapon belüli rendszercsere következtében feleslegessé válna, és az amúgy is szűk fejlesztői kapacitás pazarlását jelentené.

A projekt egyik fontos és a hazai történettudomány számára nagyon hasznosnak tekinthető eredménye, hogy az eltelt 5 év alatt olyan adatbázist sikerült kifejleszteni és minden oszmán jövedelem- és birtokgazdálkodási irattípusra tesztelni, amely alkalmas az összes török kori kataszteri anyag magyar (vagy kis átalakítással akár idegen) nyelvű megjelenítésére, lehetővé téve ezzel a széles körű felhasználást. Mind horizontális (további szandzsákok adatainak feldolgozása), mind vertikális (demográfiai és termelési adatokkal való) bővíthetősége miatt hosszú távon alapul szolgálhat a teljes hódoltsági terület közigazgatási, birtoklástörténeti, adóztatási, had-, gazdaság- és népesedéstörténeti kérdéseinek teljes körű vizsgálatához. Az MNL új adatbázis-szolgáltatási keretrendszerének elindulásakor pedig a közös kereső működése már lehetővé teszi az oszmán–magyar együttélés hatásának komparatív vizsgálatát, további alap kutatások elvégzését.

3. Az oszmán összeírások feldolgozását 2014 januárjától az MNL állományában található mikrofilmek segítségével kezdtük meg, majd a törökországi feltárások megindulása után a digitális állomány felhasználásával kezdetben Excel-táblázatokban, majd az adatbázis feltöltőfelületének elkészülése után éles verzióban a projekt teljes futamideje alatt folyamatosan végeztük. A projekt során összegyűjtött források feldolgozása és relációs adatbázisba töltése az eredetileg tervezettnek megfelelően nem terjedt ki a hódoltság egészére és nem volt teljes körű. A négy tervezett mintaszandzsák (hatvani, füleki, mohácsi/pécsi, szigetvári) négy összeírás-típusán (mufasszal-defterek, tímár-defterek, tímár rúznámcsék, dzsizje-defterek) kívül két további, területileg kapcsolódó szandzsák (görögali, és részben szekszárdi) 16. századi forrásainak feldolgozására is sor került a futamidő alatt. A vizsgált szandzsákok esetében adatbázisba töltöttük a települések oszmánli nyelvből magyarra fordított közigazgatási besorolását, településformáját, az adózó lakosság létszámát, az állami és földesúri adó összegét, az adókiivetés módját, a települések aktuális és korábbi oszmán birtokosát név szerint, katonai előmenetelének adataival együtt. (A terveknek megfelelően nem került adatbázisba a magyar települések adózó lakossága név szerint, és a termelési adatok részletesen. Az adatbázisséma azonban ezeknek az adatoknak a betöltésére is alkalmas.) Annak ellenére, hogy a négy mintaszandzsák adatainak szisztematikus, egymásra épülő lépésekben történő feltöltése a projekt teljes időtartama alatt folyamatosan zajlott, elsősorban az összegyűjtött forrásanyag hatalmas mennyisége (a legbonyolultabb, rúznámcsé típusú forrásból 80 kötetnyit sikerült feltárni a Başbakanlık Osmanlı Arşivi gyűjteményében a vizsgált szandzsákokra vonatkozóan) miatt nem került sor a pályázati időszakban a 17. századi források feldolgozására. Ezt a munkát a kutatócsoport tagjai a jövőben folytatják. Ugyancsak befolyásolta a munka előrehaladását az, hogy a feltöltést az eredeti tervek szerint ugyan 3 kutató végezte, azonban Sudár Balázs 2016-tól csak részben tudta vállalni feladatait teljesíteni, ami csúszást eredményezett. A mohácsi/pécsi szandzsák anyagának feldolgozását a vezető kutató vette át, de a teljes forrásanyag feldolgozását a pályázati idő egy évvel történt meghosszabbítása ellenére sem sikerült befejeznie. A munka eredményeként összesen 14 830 rekord feltöltése történt meg. (Az adatbázis egy (rúznámcsé) rekordját lásd a csatolt PDF fájlban: Rekord - Oszmán feltöltő felület_ID14747)

A feldolgozás eredményeként a vizsgált szandzsákok eddig 47 (ebből 41 eddig kiadatlan) oszmán összeírásának adatbázisszerű feldolgozása készült el és vált hozzáférhetővé az MNL első hungarika-adatbázisában, az „Oszmán összeírások” című adatbázisban. Ezzel publikussá váltak a Vas, Zala, Somogy, Baranya, Tolna, Heves, Borsod, Abaúj, Torna, Gömör, Kishont és részben Nógrád megyei települések hódoltság kori történetének legfontosabb 16. századi adatai: oszmán adója, adóköteles családfőinek létszáma, az adókiivetés módszerére utaló

adatok, oszmán birtokosai és birtoklástörténete. Az adatok magyar nyelvű közlése a nyelvi akadályok elhárításával azok széles felhasználásának lehetőségét biztosítja a történettudomány különböző ágai számára. Fontos lehetőséget kínál a tudományos kutatók részére komparatív vizsgálatok elvégzésére, és különösen új perspektívát jelent a hadtörténetírás számára, mivel az oszmán birtokosok katonai előmenetelének feldolgozásával elkészül az oszmánok magyarországi portyáinak katalógusa. De a helytörténet és régión-történetírás művelői is könnyen tudják használni az adatokat, mivel a böngészést többféle útmutató is segíti.

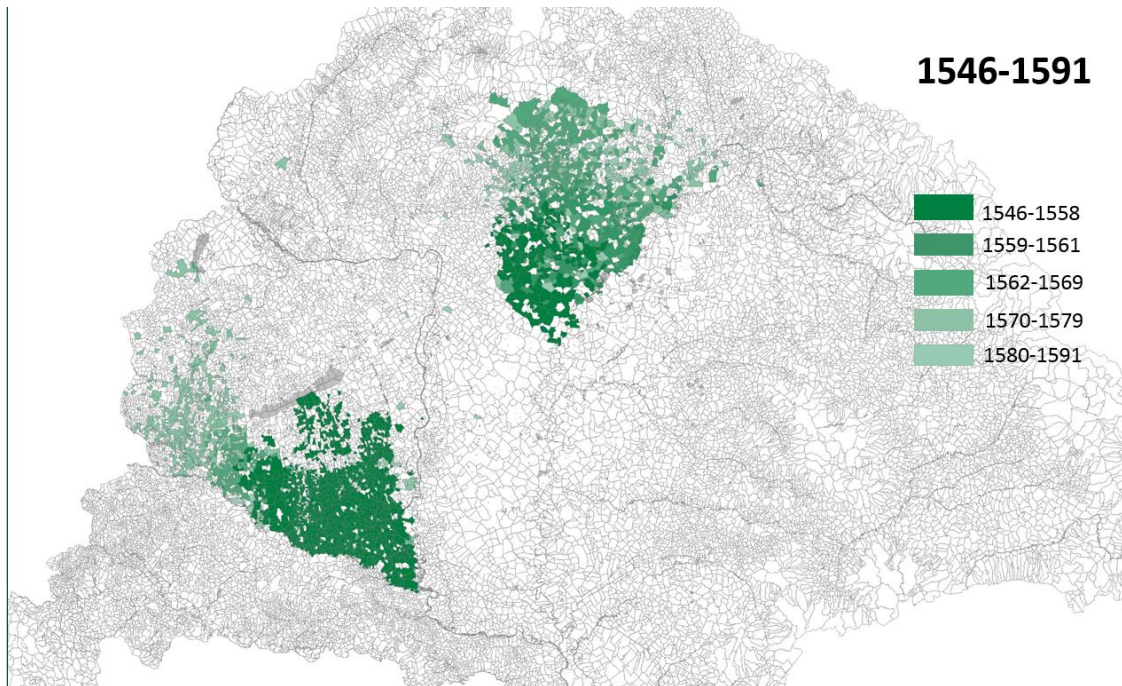
- a.) Sz. Simon Éva: Útmutató az Oszmán összeírások című adatbázis működéséhez
- b.) Demeter Gábor: Használati útmutató az OTKA K 108919 számú pályázati támogatással készült Oszmán összeírások című relációs adatbázis rekordjainak vizualizálására kifejlesztett GIS szoftverhez/ Users' Guide the GIS Software Supporting the Visualisation of Data in Project OTKA K 108919 (Ottoman Tapu Defters)
- c.) Sz. Simon Éva: Tematikus segédlet a budai vilájet Magyarország területére eső szandzsákjainak 16. századi adó- és birtokösszeírásához
- d.) Sudár Balázs – Hegyi Klára – Sz. Simon Éva: Segédlet az oszmán-török szövegekben arab betűvel lejegyzett tulajdonnevek átírásához

4. A térinformatikai adatbázis kifejlesztését végző vállalkozó kiválasztása közbeszerzési eljárás keretében 2015-ben történt meg. A pályázatot a TÉRINFO Bt. nyerte, amely a fejlesztéseket azonnal megkezdte *Engel Pál: Magyarország a középkor végén* című térképes adatbázisának, illetve Nagy Béla településhatáros közigazgatási térképének a felhasználásával. Az év végére elkészült, középkor végi állapotokat tükröző alaptérkép 25 032 település megjelenítésére alkalmas. 2016-ban került sor a relációs és a térinformatikai adatbázisok összekapcsolására, 2018-ban pedig az adatbázis továbbfejlesztésére. A létrehozott adatbázis teljes költsége bruttó 3 187 600 Ft volt. A térinformatikai adatbázis SQL leválogatási parancsok (scriptek) segítségével működik, amelyekkel a relációs adatbázisból kinyerhetők a megfelelő rekordok, majd 29 menü szolgál az alkalmazott GIS megjelenítőben (TatukGIS szoftver „Editor” változata) az SQL-leválogatás és -összekapcsolás eredményeinek megjelenítésére. Az alábbi tárgykörökben készíthetők az Oszmán összeírások című relációs adatbázisba feltöltött adatok alapján hódoltság kori tematikus térképek:

- oszmánok által jegyzékbe vett települések különböző időmetszetekben
- szandzsák(ok) kiterjedése
- szandzsák(ok) közigazgatási beosztása (náhije, kaza beosztás)
- egy adott időszakban létező aktuális birtokviszonyok (katonaság birtokai személy szerint)
- konkrét személy birtokainak változása időintervallumonként
- adott birtoktest kiterjedésének változása időintervallumonként
- birtokok ábrázolása a birtokos titulusa, beosztása szerint
- adott tisztségviselők birtokainak változása időintervallumonként
- hász, ziámet, tímár és zsoldtímár birtokok szandzsákonként
- jegyzékbe vett települések településformák szerint
- jegyzékbe vett települések adófizetőik száma és annak változása szerint
- jegyzékbe vett települések adóösszege, egy háztartásra jutó adóösszege és azok változása szerint
- adó megállapításának módja
- „ráják nélküli” települések (névlegesen összeírt területek)
- katonai érdemért birtokkiutalást kapottak birtokai (portyánként)

- felterjesztő személye szerint
- adott szandzsákban az egyes birtokokon a birtokosváltás gyakorisága szerint
- birtokosváltás oka szerint (elhunytak, lemondottak stb.)
- az összeírás elkészítésének, a bejegyzés okának meghatározása szerint

A vizsgált szandzsákok alapján a hódoltsági terület változása 1546–1591 között

Az adatbázisok működését, valamint a projekt technikai és tudományos eredményeit több hazai és nemzetközi konferencián és önálló előadásokban, itthon és külföldön egyaránt bemutattuk. A vizualizált adatokat 240 térképen DVD-n és az MNL honlapján keresztül tesszük elérhetővé, de a jövőben hasznos lenne a térinformatikai adatbázis interaktív használatának biztosítása is. Erre az MNL informatikai rendszerének web 2.0-ás technológiákat is alkalmazó továbbfejlesztése várhatóan már a közeljövőben lehetőséget biztosít. Így kihasználva az adatbázis és a hozzá kapcsolódó térinformatikai rendszer által kínált gyors, pontos és történeti forrás alapú vizualizáció nyújtotta lehetőségeket, a projekt eredményei jól hasznosíthatók lesznek az oktatástól a tudományos ismeretterjesztésig, lehetővé téve a hódoltsági területről a történelmi atlaszokban megjelenő, jobbra elnagyolt kép pontosabb és részletesebb bemutatását.

A projekt nemzetközi viszonylatban is legfontosabb eredménye, hogy a térinformatikai fejlesztések segítségével olyan modern vizsgálati módszer alkalmazását sikerült Magyarországon bevezetni, amely a defterológia nemzetközi igényeinek megfelelően, a világon elsőként képes a korábbi mintavétel technikája helyett az általános és helyi tendenciák pontosabb megállapítását lehetővé tevő, egyes területekre vonatkozó különböző típusú (mufasszal-defterek, tímár-defterek, tímár rúznámcsék, dzsizje-defterek) teljes defter-sorozatokat teljes körű vizsgálatára és automatizált megjelenítésére.

5. A projekten belül megkezdődött az eredmények hasznosítása, illetve a felhasználás lehetőségeinek felmérése is. E munka több modellterületen, mélyfúrás jelleggel történt. A

projektben részt vevő három oszmanista szakember érdeklődési körénél fogva teljesen más kérdéskörök vizsgálatára használta fel az adatbázisok nyújtotta lehetőségeket, ezért az eredmények széles spektrumon mutatkoznak.

- a) A források sorozatainak adatbázisszerű feldolgozása egyrésztől lehetőséget kínál a török igazgatási egységek határváltozásainak nyomon követésére, amely viszont az igazgatás szervezése szempontjából vet fel kérdéseket. Mindez pedig végső soron a hódoltság politikai történetéről vall: elsősorban a hódoltság „belpolitikája”, azaz az eddig alig ismert belső török frakcióharcok világára vet fényt, illetve rámutat arra is, hogy a hódítóknak milyen problémákkal kellett megküzdeniük saját helyzetük stabilizálása érdekében. (Modell: hatvani szandzsák, pécsi szandzsák, szekszárdi szandzsák, szigetvári szandzsák – Hegyi, Fülek-monográfia, megjelenés alatt; Hegyi, Hatvan-monográfia, előkészületben; Sudár, Szekszárd története..., 2018; Sudár: Pécs a török korban..., megjelenés alatt; Sz. Simon, "Sınırsız" İmparatorluk... megjelenés alatt).
- b) Másrésztől, a sorozatok vizsgálata és összehasonlítása az Oszmán Birodalom más területeiről készült deftersorozatok keletkezési körülményeivel lehetőséget biztosít a centrum és a periféria működési elvei közti különbségek elemzésére. Ennek első eredményeként került sor a határvidéki oszmán igazgatásnak mint a hódoltatás stratégiai eszközének a vizsgálatára, a névlegesen hódoltatott helyek diplomáciai tárgyalásokon történt felhasználásának bemutatására, végső soron a békekötések és a szandzsákösszeírások elkészítésének időpontja között mutatkozó párhuzamok feltárására. (Modell: teljes 16. századi magyarországi kataszter – Sz. Simon, A magyarországi adóösszeírások..., 2018).
- c) A kutatások rávilágítanak egy-egy régió településszerkezetének alakulására, illetve a gazdasági teljesítőképeség vizsgálatára is. Mindez felettébb hasznos a magyar településszerkezet változásai, illetve a tényleges török pusztítás megítélése szempontjából. (Modell: mohácsi náhije – Sudár, Mohácsi náhije..., kézirat).
- d) Ugyancsak lehetőséget kínálnak az oszmán birtoklásnak (a jövedelmek megosztásának) a pontos leírására és komparatív vizsgálatokon keresztül annak a feltárására, hogy az adóztatásnak a magyar vármegyei vizsgálatokból megismerhető gyakorlata mennyiben tért el a török összeírások rendelkezéseitől. (Modell: füleki szandzsák – Hegyi, Fülek-monográfia, megjelenés alatt).
- e) A birtokok és a birtokosok megismerése az oszmán társadalom- és politikatörténet szempontjából sem mellékes. Egyfelől megismerhető az a helyi elit, amely a hódoltsági mindennapokat meghatározza, felmérhető ennek folyamatossága, esetleges családi kapcsolatai. Felismerhető, hogy a birtokok elhelyezkedése hogyan függ össze a társadalmi helyzettel és a politikai potenciállal. A gazdasági háttér ismerete nagyban segítheti a török belső viszonyok megértését is. (Modell: füleki, szigetvári, pécsi szandzsák – Hegyi, Fülek-monográfia, megjelenés alatt; Sudár, Oszmán elit..., Villány, 2016. április 8.).
- f) Az egyes szandzsákok birtokos katonaságának teljes körű vizsgálata pedig a magyarországi oszmán katonaság mozgósításának és fluktuációjának törvényszerűségeire vet fényt. (Modell: szigetvári szandzsák – Sz. Simon, Várfoglalás vagy illúziókeltés...2017; Sz. Simon, Egy év..., megjelenés alatt).
- g) A szandzsákösszeírásokban használt különböző terminusok vizsgálata is több kérdést vet fel. Az adóztatásra vonatkozó kifejezések használatából az Oszmán Birodalom lépcsőzetes határrendszerére (megszállt területek, adóztatott területek, igényterületek – katonai, adóztatási, adminisztratív határvonal), a

birtokadományozások terminológiájából az oszmán birtokgazdálkodás részleteire lehet következtetni. (Modell: szigetvári szandzsák – Sz. Simon, *Kayıt Dışı...*2017; Sz. Simon, "Sınırsız" *İmparatorluk...* megjelenés alatt).

A projekt eredményeként eddig megjelent 2 könyvfejezet, 4 magyar nyelvű és 1 idegen nyelvű folyóiratcikk. Pillanatnyilag megjelenés alatt áll 1 monográfia, 1 könyvfejezet és további 2 magyar és 2 idegen nyelvű (angol, török) folyóiratcikk, 1 atlasz 240 térképpel, amely a relációs adatbázisba felvitt adatok vizualizációja, valamint megkezdődtek a Hatvani szandzsák című monográfiának (Hegyi Klára) és az Oszmán hódoltatás stratégiája című összefoglaló tanulmánynak (Sz. Simon Éva) az előkészületei. A kutatások támogatására elkészült 3 útmutató az adatbázisok használatához magyar és részben angol nyelven, valamint 1 levéltári segédlet. A pályázatról a szakmai közvélemény folyamatos tájékoztatása érdekében 6 beszámolóban adtunk hírt. Az aktuális eredményeinkről különböző konferenciákon és önálló előadásokban is beszámoltunk, 8 alkalommal külföldi (Isztambul, Ankara, Szófia) és 15 hazai rendezvényen.

A munka folytatása

Az OTKA K 108 919 projektben vállalt elsődleges feladatot, annak a kutatási infrastruktúrának a kiépítését, amely lehetőséget biztosít a teljes oszmán hódoltsági terület részletes feldolgozására, az iratanyag összegyűjtésével és az adatbázisok kifejlesztésével sikerült szinte maradéktalanul megvalósítani. A projekt során megkezdett forrásfeldolgozás azonban az iratanyag bősége miatt még a választott mintaszandzsákok esetében sem fejeződhetett be. A folyamatok megértése szempontjából a kimaradt 17. századi összeírások feldolgozásának folytatása mindenképpen szükséges. Mivel az elvégzett kutatások és a projekt eredményei az adatfelvételekre alapulnak, ezért jobbra még gyermekcipőben járnak. Az eddig felismert összefüggések azonban arra mutatnak, hogy az adatbázisok – különösen abban az esetben, ha a teljes hódoltsági területet felölelik majd – nagyon nagy mértékben fogják elmélyíteni a hódoltságról kialakult képünket, ezért hosszútávon érdemes a magyar területeken különböző időpontokban működött, több mint 30 szandzsák teljes feldolgozásának tervét célként kitűzni.

1.1. Összeírás óme :	[Budai vilájet tímár rúznámcseja 983]	2.1. Birtokest neve :	Szenta stb.
1.2. Összeírás típusa :	tímár rúznámcse	2.2. Birtokest típusa :	ziámet
1.3. Összeírás dátuma :	983 (1575.04.12. - 1576.03.31.)	2.3. Bejegyzés oka :	részbirtok kiutalása
1.4. Törzsszám :		2.4. Összes jövedelem :	40.000
1.5. JELZET :	BOA DFE RZ d. 42	2.5. Napló dátum (cédula) :	983.M.19 (1575.04.30.)
1.6. Raktáregység :	nincs adat (nincs adat)	2.6. Tezkere dátum :	982.Za.2 (1575.02.13.)
		2.7. Tezkere kiadásának helye :	Musztafa - budai beglerbég
		2.8. Tezkere felterjesztője :	494
		2.9. Oldalszám :	Úc defa ahkam-i şerif verilmıştır. Bir kilîç buyuruldu.
		2.10. Megjegyzés :	

Sorsz.	Név	Apai név & titulus	Származás lakab	Titulus	Szolg. helye	Ejőző titulus & szolg. helye & jöv.	Összeg státusz & összege	Jövedelem megjegyzés	Jogosult összeg státusz & összeg eltérés	Jövedelem	Megjegyzés	Informatikai összeg
Birtokos(ok):	Arszlán	Ali bég		szpáhi	Szigetvári szandzsák	szpáhi Szólnoki szandzsák ziamet 20.000	cemen: 34.000	28000 akcsés korábbi birtokrészéhez még 6000 akcsét kap ugyanabban a birtoktestben.		0		40.150
1.	Érdemei :	Sorsz. Dátum		Kiutalás emelés összege	Kiutalás felterjesztő neve & titulusa	Érdem					Megjegyzés	
		1. 981.L.evail (1574.01.24. - 1574.02.02.)		2.000		Berzence és Segesd alatt portyázott						
		2. 982.B.evail (1574.10.17. - 1574.10.26.)		5.000		Kanizsa várától kitorók ellen vitézkedett						

- Szigetvár - szandzsák
  - Segesd - nájhije
    - **Szenta** - település - falu - ?--1565_Buda_Mohács_Segesd_622; 1570--1571_Buda_Szigetvár_Segesd_138 - 12SM114 lokalizálás: Tartozik Segesdhez adó: **5.200 akcse**
  - Szentlőrinc - nájhije
    - **Gyárfásfalva** - település - falu - 17BAR20 lokalizálás: Tartozik Szentlőrinchez adó: **1.200 akcse**
    - **Dancsháza** - település - falu - 1570--1571_Buda_Szigetvár_Szentlőrinc_240 - 22BAR20 lokalizálás: Tartozik Szentlőrinchez adó: **4.150 akcse**
    - **Poklostó** - település - falu - 1570--1571_Buda_Szigetvár_Szentlőrinc_239 - 23BAR20 lokalizálás: Tartozik Szentlőrinchez adó: **4.150 akcse**
  - nincs adat - nájhije
    - **Szentjakab** - település - falu adó: **350 akcse**
    - **Markocs aga csiftlikje** - település - major adó: **150 akcse** megállapítás: *átalányban*
    - **Mihálypéterháza** - település - puszta - 2BAR27 lokalizálás: Tartozik Szentlőrinchez közíg. egység megjegyzés: Malkocs aga csiftlikje adó: **100 akcse**

adófizetés: ráják nélkül

- Pécs - szandzsák
  - Pécs - nájhije - .
    - **Olasz** - település - puszta - 1570_Buda_Pécs_Pécs_89; 1579_Buda_Pécs_Pécs_61 - 4BAR79 lokalizálás: Tartozik Pécshez közíg. egység megjegyzés: Olaszfalva adó: **470 akcse**
    - **Bisse** - település - falu - 1570_Buda_Pécs_Pécs_85; 1579_Buda_Pécs_Pécs_57 - 15BAR2 lokalizálás: Tartozik Pécshez adó: **11.599 akcse**
    - **Tótbisse** - település - puszta - 1570_Buda_Pécs_Pécs_86; 1579_Buda_Pécs_Pécs_58 lokalizálás: Tartozik Pécshez adó: **400 akcse**
    - **Szökéd** - település - falu - 1570_Buda_Pécs_Pécs_87; 1579_Buda_Pécs_Pécs_67 - 13BAR2 lokalizálás: Tartozik Pécshez adó: **7.881 akcse**
  - Kaposvár - nájhije
    - **Simonfalvahíd** - település - puszta - 1SM286 lokalizálás: Tartozik Kaposvárhoz adó: **500 akcse**
    - **Vid** - település - falu - 1570_Buda_Pécs_Kaposvár_841; 1579_Buda_Pécs_Kaposvár_634 - 2SM286 hiba lokalizálás: Tartozik Kaposvárhoz adó: **4.000 akcse**

Sorsz.	Név & titulus	Apai név & titulus	Származás lakab	Szolg. helye	Változás oka	Összeg státusz	Összeg	Megjegyzés
	Arszlán szpáhi	Ali bég		Szigetvári szandzsák	NINCS	hisse	20.000	

- Szigetvár - szandzsák
  - Segesd - nájhije
    - **Szenta** - település - falu - ?--1565_Buda_Mohács_Segesd_622; 1570--1571_Buda_Szigetvár_Segesd_138 - 12SM114 lokalizálás: Tartozik Segesdhez adó: **5.200 akcse**
  - Szentlőrinc - nájhije
    - **Gyárfásfalva** - település - falu - 17BAR20 lokalizálás: Tartozik Szentlőrinchez adó: **1.200 akcse**
    - **Dancsháza** - település - falu - 1570--1571_Buda_Szigetvár_Szentlőrinc_240 - 22BAR20 lokalizálás: Tartozik Szentlőrinchez adó: **4.150 akcse**
    - **Poklostó** - település - falu - 1570--1571_Buda_Szigetvár_Szentlőrinc_239 - 23BAR20 lokalizálás: Tartozik Szentlőrinchez adó: **4.150 akcse**
  - nincs adat - nájhije
    - **Szentjakab** - település - falu adó: **350 akcse**
    - **Markocs aga csiftlikje** - település - major adó: **150 akcse** megállapítás: *átalányban*
    - **Mihálypéterháza** - település - puszta - 2BAR27 lokalizálás: Tartozik Szentlőrinchez közíg. egység megjegyzés: Malkocs aga csiftlikje adó: **100 akcse**
- Pécs - szandzsák
  - Pécs - nájhije - .
    - **Olasz** - település - puszta - 1570_Buda_Pécs_Pécs_89; 1579_Buda_Pécs_Pécs_61 - 4BAR79 lokalizálás: Tartozik Pécshez közíg. egység megjegyzés: Olaszfalva adó: **470 akcse**
    - **Bisse** - település - falu - 1570_Buda_Pécs_Pécs_85; 1579_Buda_Pécs_Pécs_57 - 15BAR2 lokalizálás: Tartozik Pécshez adó: **11.599 akcse**
    - **Tótbisse** - település - puszta - 1570_Buda_Pécs_Pécs_86; 1579_Buda_Pécs_Pécs_58 lokalizálás: Tartozik Pécshez adó: **400 akcse**
    - **Szökéd** - település - falu - 1570_Buda_Pécs_Pécs_87; 1579_Buda_Pécs_Pécs_67 - 13BAR2 lokalizálás: Tartozik Pécshez adó: **7.881 akcse**
  - Kaposvár - nájhije
    - **Simonfalvahíd** - település - puszta - 1SM286 lokalizálás: Tartozik Kaposvárhoz adó: **500 akcse**
    - **Vid** - település - falu - 1570_Buda_Pécs_Kaposvár_841; 1579_Buda_Pécs_Kaposvár_634 - 2SM286 hiba lokalizálás: Tartozik Kaposvárhoz adó: **4.000 akcse**

adófizetés: ráják nélkül

Előző birtokos(ok):	Musztafa szpáhi	Abdullah	Szigetvári szandzsák	lemondott	hisse	6.000
---------------------	-----------------	----------	----------------------	-----------	-------	-------

- Szigetvár - szandzsák
  - Segesd - nájhije
    - **Szenta** - település - falu - ?--1565_Buda_Mohács_Segesd_622; 1570--1571_Buda_Szigetvár_Segesd_138 - 12SM114 lokalizálás: Tartozik Segesdhez adó: **5.200 akcse**
  - Szentlőrinc - nájhije
    - **Gyárfásfalva** - település - falu - 17BAR20 lokalizálás: Tartozik Szentlőrinchez adó: **1.200 akcse**
    - **Dancsháza** - település - falu - 1570--1571_Buda_Szigetvár_Szentlőrinc_240 - 22BAR20 lokalizálás: Tartozik Szentlőrinchez adó: **4.150 akcse**
    - **Poklostó** - település - falu - 1570--1571_Buda_Szigetvár_Szentlőrinc_239 - 23BAR20 lokalizálás: Tartozik Szentlőrinchez adó: **4.150 akcse**
  - nincs adat - nájhije
    - **Szentjakab** - település - falu adó: **350 akcse**
    - **Markocs aga csiftlikje** - település - major adó: **150 akcse** megállapítás: *átalányban*
    - **Mihálypéterháza** - település - puszta - 2BAR27 lokalizálás: Tartozik Szentlőrinchez közíg. egység megjegyzés: Malkocs aga csiftlikje adó: **100 akcse**
- Pécs - szandzsák
  - Pécs - nájhije - .
    - **Olasz** - település - puszta - 1570_Buda_Pécs_Pécs_89; 1579_Buda_Pécs_Pécs_61 - 4BAR79 lokalizálás: Tartozik Pécshez közíg. egység megjegyzés: Olaszfalva adó: **470 akcse**
    - **Bisse** - település - falu - 1570_Buda_Pécs_Pécs_85; 1579_Buda_Pécs_Pécs_57 - 15BAR2 lokalizálás: Tartozik Pécshez adó: **11.599 akcse**
    - **Tótbisse** - település - puszta - 1570_Buda_Pécs_Pécs_86; 1579_Buda_Pécs_Pécs_58 lokalizálás: Tartozik Pécshez adó: **400 akcse**
    - **Szökéd** - település - falu - 1570_Buda_Pécs_Pécs_87; 1579_Buda_Pécs_Pécs_67 - 13BAR2 lokalizálás: Tartozik Pécshez adó: **7.881 akcse**
  - Kaposvár - nájhije
    - **Simonfalvahíd** - település - puszta - 1SM286 lokalizálás: Tartozik Kaposvárhoz adó: **500 akcse**
    - **Vid** - település - falu - 1570_Buda_Pécs_Kaposvár_841; 1579_Buda_Pécs_Kaposvár_634 - 2SM286 hiba lokalizálás: Tartozik Kaposvárhoz adó: **4.000 akcse**

adófizetés: ráják nélkül